

kelte af disse materialer. Der er imidlertid ikke nogen mulighed for en mere detaljeret udformning af de regler, som skal gælde for en materialeindvinding. I så henseende må man særligt savne muligheden for at fastsætte en begrænsning i de materialemængder, der må fjernes, og en løbende kontrol med og indgriben i udviklingen. I det hele taget lader en løbende kontrol med udviklingen sig vanskeligt indpasse i lovens system. Vel er der i lovens § 7, stk. 1, åbnet mulighed for ministeren for offentlige arbejder til når som helst at rejse en kystfredningssag. Imidlertid må man erkende, at der faktisk må hengå nogen tid fra det tidspunkt, på hvilket en kystkommission (eller overlandvæsenkommission) har afsluttet behandlingen af en given kyststrækning, og indtil en ny sag om samme strækning rejses.

Udnyttelsen af strandmaterialer har særlig betydning på den jyske vestkyst. Denne kyst er imidlertid også udsat for de hårdeste angreb fra havet, hvorfor den problematik, som kystfredningsloven regulerer, får særlig prægans her. Vestkysten er på lange strækninger under konstant tilbagerykning. Væsentlige statsmidler er i årenes løb ofret på at forsinke kysttilbagerykningen og at forhindre katastrofale følger af ekstraordinære naturbegivenheder. Strækningen gennem Ringkøbing amt er i dag kystfredet. Andre mindre strækninger er også kystfredet, men størstedelen af kysten mod Vesterhavet nord for Limfjorden var endnu i 1971 ikke kystfredet, jfr. nærmere om denne strækning nedenfor.

I begyndelsen af 1960'erne tiltog indvindingen af ral på Vestkysten betydeligt. Ved ral forstås afrundede glatte strandsten med en kornstørrelse hovedsageligt af 10-100 mm. En opgørelse for 1970 viser, at der på Vestkysten fra strandbredden, forstranden og strækningerne umiddelbart op til kysten i dette år blev fjernet omkring 770.000 m³ ral. En væsentlig del heraf eksporteres, fortrinsvis til Tyskland. I 1970 udskibedes fra Hanstholm havn til Tyskland ca. 300.000 t ral, svarende til ca. 200.000 m³.

Den 2. maj 1967 nedsatte ministeren for offentlige arbejder et udvalg til behandling af problemerne i forbindelse med ralgravningen på Vestkysten. Udvalget afgav den 28. september 1971 en redegørelse om spørgsmålet. Udvalgets tekniske eksperter konkluderede således:

„Den jyske vestkyst er en udligningskyst, hvor der på nogle strækninger sker bortskæring, på andre aflejring.

Mobiliteten af materialet på stranden aftager med tiltagende kornstørrelse. Sand er således meget mobilt, medens ral er mindre mobilt, og store sten er kun lidt mobile. Sten fjernes mindre let og min-

dre ofte af brænding og strøm end ral, og ral mindre let end sand.

Alt andet lige, vil det groveste materiale fra grus og opefter yde den bedste beskyttelse mod kysterosion.

Fjernelse af sten og grus og for så vidt også andet sedimentmateriale fra stranden fremmer kystnedbrydningen. Et eventuelt bortgravet parti vil blive udfyldt med materiale fra naboområder på og ved stranden.

Hvis kystnedbrydningen ønskes bragt ned på et minimum, må der derfor principielt ikke fjernes materiale fra strandzonen, hverken sand, grus, ral eller sten.“

Udvalgets overvejelser og konklusion lød således:

„Efter de for udvalget fremkomne oplysninger fra teknisk side må raltagningen karakteriseres som skadelig i henseende til kystlinjens stabilitet. Samtidig erkendes det dog fra den samme kreds af teknikere, at den eksisterende viden på dette felt må anses som værende utilstrækkelig.

Det skulle imidlertid være muligt med de midler i form af måleudstyr og elektronisk databehandling m. m., som i dag er til rådighed, at få en dybere indsigt i de kræfter og samspillet mellem de kræfter, som er afgørende for havets formning af kysten.

Dette har ført udvalget til den opfattelse, at man på baggrund af den allerede eksisterende viden bør lade ikke-kystfredede kyststrækninger på vestkysten optage til en ny prøvelse.

Samtidig bør det af teknikerne foreslåede undersøgelsesprogram bringes til udførelse, et program, som også vil kunne være til nytte ved behandlingen af de kystsikringsmæssige problemer, og som endvidere vil kunne medvirke til forståelsen af de materialvandringsproblemer, som spiller en så betydelig rolle for besejlingsforholdene ved vestkysthavnene.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at kystfredningsloven af 1906 bør optages til revision. De faktiske forhold, som herskede omkring denne lovs tilblivelse og i mange årtier efter, har radikalt ændret sig på en række punkter, såsom raltagningens karakter, det offentlige interesse i rekreative områder m. fl. Det er efter udvalgets opfattelse dog rimeligt for en sådan generel overvejelse af den fremtidige kystfredningslovgivning at iværksætte denne, når det foreslåede undersøgelsesprogram måtte være bragt noget frem. Udvalget har ikke foretaget og har heller ikke ment at burde foretage en interesseafvejning mellem på den ene side de økonomiske og beskæftigelsesmæssige interesser, som ralindustrien har i første række for det nordjyske samfund, og de rekreative interesser, som ligger bagved ønsket om